

دو تا ۱۳۴	عهد عتیق ۱
	منشاء عهد عتیق - قسمت ۱
T = معلم ۱ (تعلیم توسط معلم ۱)	

(T) به برنامه " دوره شاگردسازی از رادیو" خوش آمدید . در این مجموعه تعلیمی فرصت خواهید داشت تا شناختن کتاب مقدس را یاد بگیرید . در حالیکه به این برنامه گوش می کنید در يك دفترچه یادداشت بردارید یا برنامه را ضبط کنید .
در ابتدا منشاء هر کتاب را یاد خواهیم گرفت یعنی: چه کسی و چه وقت آن را نوشته است. **دوم** . یاد خواهیم گرفت که چطور می توانیم آن کتاب را تقسیم بندی کنیم . **سوم** . متن و پیغام اصلی هر کتاب را یاد خواهیم گرفت و بالاخره یاد خواهیم گرفت که چطور بعضی از قسمتهای سخت کتاب مقدس را درك کنیم .
تعلیم امروز این است: منشاء عهد عتیق - قسمت ۱ .

نکته ۱ . دوران نخستین کتابها .

سه واقعه ای که باعث شدند کتابهای کتاب مقدس بوجود آیند کدامها هستند ؟
نخستین کتابهای کتاب مقدس با وقوع سه اتفاق مهم بوجود آمدند . **يك** . خدا مستقیماً با انسان سخن گفت . **دو** . خدا به مردم فرمان داد که کلامش را به نسل های بعدی منتقل سازند . **سه** . خدا به بعضی افراد دستور داد تا کلامش را کتاب ثبت کنند . بیائید دقیق تر به این وقایع بپردازیم .
اول . خدا مستقیماً با مردم سخن گفت . حتی قبل از اینکه اولین انسانها یعنی آدم و حوا گناه کنند مکاشفه خاص خدا آغاز شد خدا مستقیماً با اولین انسان روی زمین سخن گفت . او به انسان فرمان داد " از همه میوه های درختان باغ بخور به جز میوه درخت شناخت نیک و بد . زیرا اگر از میوه آن بخوری مطمئن باش خواهی مرد" . پیدایش ۲: ۱۶-۱۷ . در کتاب پیدایش می خوانیم که چطور خدا با بسیاری از مردم مستقیماً سخن گفت . او بخصوص چیزهای بسیاری به آدم ، نوح و به سه تن از پاتریارخ ها یعنی ابراهیم ، اسحق و یعقوب و به یوسف گفت .
دوم . خدا به مردم دستور داد تا کلامش را به نسل بعدی منتقل کنند . نمی دانیم که آیا کلام خدا بلا فاصله ثبت گردید و یا دهان به دهان از پدران به پسران شان منتقل شده باشد . احتمالاً هر دو مورد در آن واحد اتفاق افتاده است . در تثبیه ۶: ۶-۷ نوشته شده " این قوانینی که امروز به شما می دهم باید دائم در فکرتان باشد. آنها را به فرزندان خود بیاموزید و همیشه در باره آنها صحبت کنید خواه در خانه باشید خواه در بیرون خواه هنگام خواب باشد خواه اول صبح" . از این فرمان واضح است که خدا برایش مهم بود که کلامش فراموش نشود .
او به خصوص به والدین این مسئولیت را داد تا کلام او را به فرزندان شان منتقل کنند . آنها باید طوری کلام خدا را به فرزندان شان بیان کنند که آنها فراموش نکنند . سنت حفظ کردن و تعلیم کلام خدا توسط والدین به فرزندان در اسرائیل بسیار قوت گرفت . بعد ها حتی مدرسه هایی بوجود آمد که در آن کلام خدا بدون حتی يك اشتباه حفظ میشد . سنن شفاهی بدون خطا باقی ماند چون هنوز نژاد انسانی کوچک بود و در سر تا سر زمین پراکنده نشده بود و چون انسانها بسیار عمر می کردند و حتی صدها سال زندگی می کردند و چندین نسل معاصر با یکدیگر در یک زمان وجود داشتند .

سوم . خدا به بعضی افراد دستور داد تا کلامش را به صورت کتاب ثبت کنند . در کتاب پیدایش چند سند مکتوب در این مورد می خوانیم . در پیدایش ۲: ۴ می خوانیم . به این ترتیب آسمانها و زمین آفریده شد . در پیدایش ۵: ۱ می خوانیم ، این است شرح پیدایش آدم و نسل او . به همین ترتیب چند " شرح حال مکتوب" دیگر را که در کتاب پیدایش موجود است می خوانیم: شرح حال نوح (پیدایش ۶: ۹)، پسران نوح (پیدایش ۱۰: ۱)، تارح و ابراهیم (پیدایش ۱۱: ۲۷)، اسماعیل و اسحق (پیدایش ۲۵: ۱۲ ، ۱۹) و عیسو و یعقوب (پیدایش ۳۶: ۱ و ۳۷: ۲).
قبلاً در زمان ابراهیم یعنی ۲۱۰۰ قبل از میلاد ، کتابخانه هایی وجود داشت که پر از اسناد مدارس و معلمین بود. دو مرکز بزرگ فرهنگی زمان ابراهیم یکی بابل بود که ابراهیم از آنجا آمد و مصر که موسی در آنجا تحصیل کرد . بیش از ۳۵۰۰ سال قبل چند راه رایج و شناخته شده برای نگارش وجود داشت که در تمام دنیا از آنها استفاده می شد . قبل از زمان موسی ، ۱۴۰۰ سال قبل از میلاد ، مردم نامه ها از یک ناحیه به نواحی دیگر مینوشتند و میفرستادند. پس این احتمال وجود دارد که کلام و اعمال خدا در چندین کتاب مختلف ثبت شده باشد . بعد ها موسی تحت هدایت روح القدس از این کتابها برای نوشتن کتاب پیدایش استفاده کرد . قدیمی ترین کتاب ها را بر الواح گلی و بعدها بر لوح های چرمی و یا پاپیروس نوشته اند .

نکته ۲ . دوران کتابهای موسی .

پنج کتاب اول کتاب مقدس چگونه به وجود آمدند؟

اول . خدا با موسی مستقیماً سخن گفت . موسی به عنوان پسر دختر فرعون بزرگ شد . در اعمال ۷: ۲۲ می خوانیم که موسی تمام علوم مصر را فرا گرفت و او در کلام و در کردار فردی بر جسته بود . موسی مردی تحصیل کرده بوده و بسیار با جغرافیا فرهنگ و زبان مصر و سینا آشنایی داشت . خدا مستقیماً با موسی سخن گفت و اراده اش را بر او آشکار کرد . در خروج ۳ می خوانیم که چطور خدا برای اولین بار در کوه سینا در بوته آتش با او حرف زد و نام خود و هدف خود را برای او آشکار ساخت . خدا در مورد موضوعات زیادی با موسی حرف زد اما بخصوص صحبت او راجع به این بود که او چطور باید اسرائیل را از مصر بیرون آورد .

دوم . موسی کلام خدا را ثبت کرد . بعد از اینکه اسرائیل از مصر فرار کرد خدا دوباره بر کوه سینا با موسی سخن گفت و ده فرمان و قوانین اجتماعی مختلفی را برای او آشکار ساخت . در خروج ۲۴: ۴ ، ۷ میخوانیم ” موسی تمام دستورات خداوند را نوشت ” و این کتاب را ” کتاب عهد ” نامید . بارها و بارها خدا با موسی سخن گفت و به او دستور داد تا کلامش را ثبت کند . موسی این کلام را به زبان عبرانی بر الواح گلی (خروج ۳۴: ۲۷-۲۸) یا در کتاب و یا طومارهای چرمی یا پاپیروس نوشت (تثنیه ۳۱: ۹ ، ۲۴) . بدین ترتیب چندین کتاب بوجود آمد که شامل تاریخ عملکرد خدا با قوم او و همینطور شامل کلام او بود .

کتاب پیدایش . شامل تاریخ عملکرد خدا از آغاز بشر تا به زمان یعقوب و ورود خانواده او به مصر است . **کتاب خروج .** شامل نحوه چند برابر شدن اسرائیل و تبدیل آنها به قومی بزرگ در مصر است . اینکه آنها چگونه تحت ظلم قرار گرفته و تبدیل به برده شدند و اینکه خدا چگونه آنها را رهایی داده و از بندگی بیرون آورد و همچنین شامل قوانین خدا در ارتباط خیمه می باشد .

کتاب لاویان . شامل قوانین مربوط به قربانی ها . کهنانت و جشن های مذهبی است . کتاب اعداد شامل این واقعه تاریخی است که خدا چطور قوم خود را به مدت ۴۰ سال در بیابان بین مصر و اسرائیل رهبری کرد تا به سرزمین وعده یعنی کنعان رسیدند .

کتاب تثنیه . شامل یادآوری تمام اعمال و قوانین بزرگ خدا است . موسی آن را کتاب شریعت یا قانون نامید ” کتاب شریعت ” یا فقط ” شریعت ” مربوط به کل این پنج کتاب است . احتمالاً کتاب شریعت بنا به دلایل عملی به پنج جلد تقسیم شد تا هر جلد آن متناسب باشد با یک طومار معمولی چرمی یا پاپیروس .

سوم . الهامی بودن و اقتدار کتابهای شریعت یا قانون . موسی ۱۲۰ سال زندگی کرد . بعد از اینکه او تمام اعمال و کلام خدا را در این کتابها نوشت دستور داد تا کتابهای شریعت در کنار تابوت عهد یعنی جایی که امن تر از همه جا است قرار گیرند . در تثنیه ۳۱: ۱۰-۱۳ نیز دستور داد تا این کتابها حداقل هر هفت سال برای تمام قوم خوانده شود تا مردان زنان و بچه ها و حتی خارجی های شهرهای آنها از خداوند بترسند و یاد بگیرند که از کلام خدا اطاعت کنند .

یوشع به عنوان رهبر اسرائیل جانشین موسی شد . در یوشع ۱: ۷-۸ خدا فرمان می دهد که ” فقط قوی و شجاع باش و از قوانینی که خدمتگذارم موسی به تو داده است اطاعت نما زیرا اگر از آنها به دقت اطاعت کنی هر جا روی موفق خواهی شد این ” کتاب قانون ” از تو دور نشود . شب و روز آن را بخوان و در گفته های آن تفکر کن تا متوجه تمام دستورات آن شده بتوانی به آنها عمل کنی آنگاه پیروز و کامیاب خواهی شد ” . پس از همان ابتدا خود خدا تأیید کرد که پنج کتاب موسی الهامی و مقتدر است و باید بر آن تعمق کرده و از آن اطاعت کرد . در سر تا سر تاریخ اسرائیل در عهد عتیق پنج کتاب موسی به صورت یک کتاب بوده و اقتدار الهی آن پذیرفته شده بود .

عیسی مسیح در یوحنا ۵: ۴۵-۴۷ گفت که کتاب تورات توسط موسی نوشته شد .

پس می توانیم نتیجه بگیریم که پنج کتاب موسی به نامهای پیدایش ، خروج ، لاویان ، اعداد و تثنیه توسط خدا الهام شده و توسط موسی نوشته شده اند و پیش از ۱۴۰۵ قبل از میلاد کامل گردیده اند .

نکته سوم . دوران کتابهای تاریخی .

کتابهای تاریخی عهد عتیق چگونه بوجود آمدند؟ کتابهای تاریخی تعداد ۱۲ کتاب از یوشع تا استر در عهد عتیق می باشند .

اول . خدا دستور داد تا تاریخ ثبت شود . خدا خودش در خروج ۱۰: ۲ و تثنیه ۴: ۹ به اسرائیل دستور داد که نباید کارهای او را فراموش کنند . آنها با چشمان خودشان معجزات خدا را دیدند و باید آنها را به فرزندانشان و فرزندان آنها تعلیم دهند . فرمانهای شبیه به این فرمان خدا اسرائیل را تشویق نمود که تاریخ را ثبت و آنها را به صورت کتاب جمع آوری کنند . قومهای اطراف اسرائیل نیز کتابهایی نوشتند اما تاریخ خود را با اسطوره های

خیالی در آمیختند . در مقایسه مورخین اسرائیل حقایق تاریخی آن زمان را نوشتند که توسط باستان شناسی مورد تایید قرار گرفت . همین واقعیت که این مورخین نه تنها جنبه های مثبت تاریخ اسرائیل بلکه گناه و یاغی گری آنها در مقابل خدا را ثبت کرده اند نشان می دهد که ثبت محتوای کتابهای تاریخی بستگی به تصمیم و انتخاب مورخین نداشت بلکه وابسته به خدائی بود که به آنها فرمان می داد و به آنها الهام می کرد . کتابهای تاریخی عهد عتیق شرح اعمال خدا با اسرائیل و قومهای اطراف آنها است و بخصوص شرح می دهد که چطور بارها و بارها اسرائیل عهد خود را با خدا شکست و اینکه خدا چگونه گناه آنها را داوری و فقط تعدادی از اسرائیل را نجات بخشید .

دوم . نویسندگان از مجموعه های کوچکتر تاریخی استفاده کردند . در عهد عتیق می خوانیم که کتابهای تاریخی کوتاهتری نوشته می شد که بعدها در کتابهای حجیم تر کتاب مقدس که امروزه در اختیار داریم جمع آوری گردیدند . موسی نخستین مورخ بود و او ” شرح حال مکتوب ” مختلفی از زندگی آدم ، نوح ، ابراهیم ، اسحاق ، یعقوب و یوسف جمع آوری نمود . در اعداد ۲۱ : ۱۴ می خوانیم که موسی از کتاب دیگری به نام ” کتاب جنگهای خداوند ” استفاده کرد . با استفاده از ” شرح حال های مکتوب ” و چنین کتابهایی ، موسی ” کتاب پیدایش ” را نوشت .

بعدها چندین مجموعه تاریخی بوجود آمد . در یوشع ۱۰ : ۱۳ و دوم سموئیل ۱ : ۱۸ می خوانیم که هم یوشع و هم سموئیل نبی از کتاب خاصی به نام کتاب ” یا شار ” استفاده کردند . یاشار به معنی قائم است . از چند مجموعه کوچکتر تاریخ پادشاهان اسرائیل ساخته شد . در اول پادشاهان ۱۱ : ۴۱ از وجود کتابی به نام ” کتاب زندگی سلیمان ” مطلع می شویم . در اول پادشاهان ۱۴ : ۱۹ در مورد کتابی به نام ” تواریخ ایام پادشاهان اسرائیل ” می خوانیم در استر ۹ : ۳۲ می خوانیم که مراسم عید پوریم در ” تاریخ یهود ” ثبت گردید .

سوم . نویسندگان توسط خدا الهام شدند . گر چه نمی دانیم که واقعا چه کسی کتابهای یوشع ، داوران و سموئیل را جمع آوری کرده باشد اما نقطه نظر همه این کتابها ” نبوتی ” است . یعنی نویسندگان از نقطه نظر خدا تاریخ را گفتند . در اول تواریخ ۲۹ : ۲۹ - ۳۰ می خوانیم ” شرح تمام رویداد های دوران سلطنت داود در کتب سه نبی یعنی سموئیل ، ناتان و جاد نوشته شده است . این نوشته ها شرح سلطنت و قدرت او و پیش آمد هایی است که برای او و سایر اقوام همسایه رخ داد ” و از دوم پادشاهان ۳۲ : ۳۲ پی می بریم که کتابهایی به نام ” رویای اشعیای نبی و ... تواریخ پادشاهان یهودا و اسرائیل ” وجود داشت . می توانیم نتیجه بگیریم که کتابهای تاریخی اساسا توسط انبیاء خدا و شاگردانشان بین ۴۰۰ و ۶۰۰ قبل از میلاد نوشته شده اند .

نکته ۴ . دوران کتابهای شعری .

کتابهای شعری عهد عتیق چگونه بوجود آمدند ؟ کتابهای شعری عهد عتیق عبارتند از ایوب مزامیر امثال جامعه و غزل غزلها .

اول . شعر عبری . کشف تعداد بی شماری از اشعار اکدی در بابل و مصر ثابت کردند که نوشتن شعر توسط همسایه های اسرائیل به تقریباً ۲۰۰۰ سال قبل از میلاد باز می گردد . به علاوه اشعاری کشف گردیده اند که تقریباً ۱۵۰۰ سال قبل از میلاد به زبانی کنعانی به نام اوگاریت نوشته شده اند که بسیار نزدیک به زبان عبری است . این واقعیتها ما را وادار می کند چنین نتیجه بگیریم که عبرانی ها نه تنها اشعارشان را حفظ می کردند و آن را شفاه منتقل می نمودند بلکه باید در همان زمان آن را به صورت نوشته در می آوردند . مزامیر بین سالهای ۱۴۰۰ و ۵۰۰ قبل از میلاد نوشته شده اند .

دوم . ادبیات حکیمانه عبرانی . ادبیات حکیمانه بسیار مورد توجه قومهای باستانی اطراف اسرائیل بود . نمونه های برجسته ای در ادبیات آکادی ، مصری و آرامی وجود دارد .

” ادبیات حکیمانه ” شامل اصول و پند و اندرزهای اخلاقی و عملی در ارتباط با نحوه زندگی کردن است . که اساس آن بر مشاهدات طبیعت و رفتار انسانی است . در این نوع ادبیات همه نوع قوانین مربوط به موفقیت در زندگی اجتماعی تجاری و سیاسی ثبت می شود . ادبیات حکیمانه عبرانی بیشتر عملی بود تا اینکه ماهیت تئوری و فلسفه ای داشته باشد . مرد حکیم ، شخصی بود که می دانست چگونه با علم ، توانایی و مهارت کارها را انجام دهد (خروج ۳۱ : ۳) . همچنین شخصی بود که در مواقع بحرانی پاسخ درست را میدانست (پیدایش ۴۱ : ۳۹) . در اسرائیل حکمت ، به هنر برقراری ارتباطی موفقیت آمیز با همه انسانها اطلاق می شد . حکمت ، هنر دانستن نحوه ارتباط با فقیر و غنی یا پادشاه و خادمین ، با همسایه و جنس مخالفان است .

کتاب ایوب . حدوداً ۱۹۰۰ قبل از میلاد نوشته شد . کتاب امثال بین ۹۷۰ - ۷۱۰ قبل از میلاد نوشته شد . **کتاب جامعه و غزل غزلها** حدود ۹۷۰ قبل از میلاد نوشته شدند .

نکته ۵ . دوران کتابهای نبوتی .

کتابهای نبوتی عهد عتیق چگونه بوجود آمدند؟ کتابهای نبوتی عبارتند از پنج کتاب انبیای بزرگ: اشعیا تا دانیال و دوازده کتاب انبیاء کوچک: از هوشع تا ملاکی .

اول . خدا از طریق انبیاء سخن گفت . کتابهای نبوتی کتاب مقدس بوضوح می گوید که خدا نویسنده آنها است . بیش از ۲۷۰۰ بار در کتابهای نبوتی چنین نوشته شده است ، " پیغام دیگری از جانب خداوند خداوند فرمود " این کلمات نشان می دهند که انبیاء کتاب مقدس سخنگویان الهام یافته خدا بودند . خدا از طریق آنها با قومش سخن می گفت و اراده خود را بر آنها آشکار می کرد . انبیاء بعد از آنها نیز به خوانندگان خود اشاره می کردند که انبیاء قبل از آنها که پیش از دوران تبعید نبوت می کردند قابل اعتماد و راستگو بوده اند . برای مثال در زکریا ۷: ۶-۷ می خوانیم " همین هشدار را من سالها قبل وقتی هنوز اورشلیم امن و آباد بود و شهرهای مجاور و جنوب آن مسکونی بودند توسط انبیاء به گوش قوم رساندم ؟" همچنین انبیاء ، کتابهای انبیاء قبل از خود را کلام خدا می دانستند که توسط روح القدس الهام شده اند . برای مثال در زکریا ۷: ۱۲ می خوانیم " دلهای خود را مثل سنگ سخت کردند و نخواستند دستوراتی را که من با روح خود به وسیله انبیاء گذشته به ایشان داده بودم بشنوند"

دوم . خدا به انبیاء دستور داد تا نبوتها را ثبت کنند . برای مثال در ارمیا ۳۶: ۱-۴ می خوانیم " در سال چهارم سلطنت یهو یاقیم (پسر یوشیا) پادشاه یهودا خداوند این پیغام را به من داد: طوماری تهیه کن و تمام سخنان مرا که علیه اسرائیل و یهودا و اقوام دیگر گفته ام از نخستین پیغام و در زمان یوشیا تا به امروز همه را در آن بنویس . شاید وقتی مردم یهودا تمام بلاهایی را که قصد دارم بر سرشان بیاورم به صورت نوشته ببینند توبه کنند و از راههای بد خویش باز گشت نمایند آنگاه من نیز ایشان را خواهم آمرزید . بارک را نزد خود خواندم و هر آنچه خداوند فرموده بود برای او باز گو کردم و او همه را نوشت" . بعضی مواقع انبیاء کلام خدا را برای کاتب دیگر دیکته می کردند اما بعضی مواقع هم خودشان کلام خدا را می نوشتند . برای مثال در اشعیا نبی دستور داد " خداوند به من گفت که تمام اینها را در طوماری بنویسم و ثبت کنم تا برای آیندگان سندی ابدی باشد " . اشعیا باید کلام خدا را دوباره می نوشت . یکبار در حضور مردم آن را بر لوحی گلی تا همه آن را همانجا بخوانند و یکبار دیگر هم بر طوماری چرمی یا پاپیروس تا پیغام خدا شاهدهی باشد برای تمام نسل های بعدی .

سوم . کتابهای نبوتی مورد مطالعه و اقتباس قرار می گرفت و نسبت به نبوتهای کاذب ماندگار می باشد . انبیاء . کتابهای انبیاء دیگر قبل از خود را مطالعه می کردند . برای مثال دانیال کتاب ارمیا را می خواند (دانیال ۹: ۲) انبیاء از کتابهای همدیگر نقل قول می کردند و آن کلام را کلام ابدی خدا می دانستند . برای مثال کلمات موجود در اشعیا ۲: ۲-۴ و میکاه ۴: ۱-۳ کاملاً شبیه به هم هستند . چون اشعیا و میکاه با هم معاصر بودند . نمی دانیم که اساساً آن کلمات را چه کسی نوشته است . با وجود اینکه بسیاری از نبوتهای این انبیاء علیه گناه اسرائیل و قلب سخت آنها بود ولی قابل توجه است که اسرائیلیان این کتابها را نابود نکردند و نتوانستند اینکار را بکنند . کلام انبیاء کاذب ماندگار نبود درحالیکه کلام انبیاء واقعی به جا ماند . خدا مقتدرانه از نابودی کتابهای نبوتی جلوگیری کرد .

تکلیف برای هفته آینده

اول . متعهد شوید که کل عهد عتیق را بخوانید . طی هفته آینده پیدایش فصلهای ۱-۲۵ را بخوانید . بعد از دو هفته ، ما کتاب پیدایش را معرفی خواهیم کرد .

دوم . کتابهای دستور عمل " بروید و کلیسای مسیح را بنا کنید" را بخوانید و به آدرس اینترنتی www.dota.net مراجعه کنید .

سوم . هر شنبه تا چهارشنبه به برنامه " دوره شاگردسازی از رادیو " گوش دهید .